

Acquisition and Use of Books Recommended to John F. Kennedy Library by Prince of Songkla University, Pattani Campus Instructors

Vasana Thanasook

B.A.(Library), Librarian,

John F. Kennedy Library, Institute of Academic Services,

Prince of Songkla University

E-mail : tvasana@bunga.pn.psu.ac.th

Abstract

The objectives of this research are: to collect and to establish the distribution of books as recommended by instructors at Prince of Songkla University during 1988-1992 (B.E. 2531-2535), and to study relation of book acquired and the frequency at which these books were used by users during 1988-1994 (B.E. 2531-2537). The aim of this study is to improve the library collection development program. Research data such as authors, titles, call numbers, acquisition years, recommenders' name and book cards were collected. These data were presented in frequency and percentage forms.

Research findings have shown that the books acquired and their use in descending order of quantity were in the classes of 300 Social Science and 500 Natural Science and Mathematics. When use the correlation coefficient method, the acquisition and the use of the books suggested by academic staff within indicated years were highly correlated.

Keywords : book acquisitions, book circulation, collection development, John F. Kennedy Library

การจัดการและการใช้หนังสือของหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี ที่ได้รับการเสนอแนะจากอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

วาสนา ฐานะสุข

ศศ.บ.(บรรณารักษศาสตร์), บรรณารักษ์

ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail : tvasana@bunga.pn.psu.ac.th

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปริมาณและการใช้หนังสือที่จัดการตามการเสนอแนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่จัดทำในช่วงปีพ.ศ.2531-2535 รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการและการใช้หนังสือดังกล่าว ในช่วงเวลา 7 ปี (2531-2537) เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ในการดำเนินการศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง เลขเรียกหนังสือ ปีที่จัดทำ ชื่อผู้เสนอแนะให้จัดหา และบัตรหนังสือที่แสดงการยืม-คืน โดยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปความถี่ และอัตราส่วนร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือที่มีการจัดหาและมีความถี่ในการใช้มากที่สุดคือ หมวด 300 สังคมศาสตร์ รองลงมาคือ หนังสือหมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ สำหรับการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ของการจัดการและการใช้หนังสือด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า การจัดหาและการใช้หนังสือในช่วงเวลาดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

คำสำคัญ : การจัดหาหนังสือ, การยืม-คืน, การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ, หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี

บทนำ

ทรัพยากรสารสนเทศเป็นหัวใจสำคัญของสถาบันบริการสารสนเทศ เพราะสถาบันบริการสารสนเทศมีภารกิจหลักในการสะสม จัดเก็บ และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ ทั้งในสาขาวิชาทั่วไปและสาขาวิชาเฉพาะ อาจกล่าวได้ว่าสถาบันบริการสารสนเทศจะสามารถบริการได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ มีรากฐานมาจากการสะสมทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ ตามนโยบายของสถาบัน โดยเริ่มต้นด้วยการจัดหาทรัพยากรเหล่านี้ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ อันจะ

นำไปสู่บริการที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการสารสนเทศ เมื่อผู้ใช้ได้รับสารสนเทศที่ต้องการย่อมนำไปสู่การพัฒนาทั้งตนเอง บุคคลอื่นและสังคมโดยรวม (อุทัย ทูติยะโพธิ์, 2533, 7)

ทรัพยากรสารสนเทศมีหลายรูปแบบ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร ตลอดจนโสตทัศนวัสดุชนิดต่างๆ ที่ทรัพยากรสารสนเทศรวบรวมและจัดระบบ เพื่อให้ผู้ใช้บริการใช้ศึกษาและค้นคว้าวิจัยได้ ดังนั้นสถาบันบริการสารสนเทศจึงมีความจำเป็นที่จะต้อง

ดำเนินการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ อันเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้การจัดการทรัพยากรสารสนเทศสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของผู้ใช้ภายในวงเงินงบประมาณที่มีอยู่ และสามารถตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหาเข้าไปด้วยว่ามีข้อดีหรือข้อบกพร่องประการใด เพื่อสามารถนำผลที่ได้จากการตรวจสอบไปปรับปรุงให้ดีขึ้น ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ (2533, 81) ระบุว่างานในกระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศมี 6 ประการ คือ การศึกษาผู้ใช้ การจัดทำนโยบายการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ การเลือก การจัดหา การคัดออก และการประเมินทรัพยากรสารสนเทศ โดยสถาบันบริการสารสนเทศแต่ละประเภทมีปัจจัยที่เอื้อต่อการทำกิจกรรมในกระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแตกต่างกันออกไป บางแห่งมีบุคลากรจำกัด ไม่อาจดำเนินการได้ทั้งกระบวนการ จึงเลือกทำเฉพาะบางงาน ในบางโอกาสอาจเลือกทำงานอื่นๆ ตามความเหมาะสมและความพร้อม

สำหรับหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี ซึ่งเป็นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่โดยตรงในการให้บริการวิชาการแก่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อันได้แก่ การส่งเสริมการเรียนการสอน และการวิจัยทุกสาขาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม จึงนับว่าเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศจึงเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินงานของหอสมุดฯ โดยมีงานพัฒนาทรัพยากรเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ การเลือกและการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเป็นงานหลักประการหนึ่งที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเลือกและการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือ เนื่องจากปัจจุบันหนังสือเป็นทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ของห้องสมุดและมีสัดส่วนงบประมาณสำหรับการจัดซื้อมากกว่าทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่น หากห้องสมุดสามารถจัดซื้อหนังสือที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และเป็นหนังสือที่มีการใช้ ก็จะเป็นการใช้งบประมาณที่คุ้มค่าอย่างยิ่ง

การเลือกและการจัดหาหนังสือของหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี มีผู้ที่ทำหน้าที่ 2 กลุ่มคือ กลุ่มบรรณารักษ์งานพัฒนาทรัพยากร และกลุ่มผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือขอร้องให้ทำหน้าที่เลือกหรือเสนอแนะรายชื่อหนังสือเพื่อเสนอให้บรรณารักษ์งานพัฒนาทรัพยากรเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจเลือกในขั้นตอนสุดท้าย บุคคลกลุ่มนี้ ได้แก่ อาจารย์ ข้าราชการ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีบรรณารักษ์งานพัฒนาทรัพยากรทำหน้าที่ประสานงานในการจัดส่งคู่มือช่วยเลือก และรวบรวมรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับเลือกหรือเสนอแนะ อย่างไรก็ตามผู้ที่มิบทบาทมากที่สุดในการเลือกหรือการเสนอแนะรายชื่อหนังสือคือ อาจารย์ เพราะเป็นผู้ที่มีความต้องการใช้สารสนเทศในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องในการสอน การเขียนผลงานวิชาการ และการวิจัย บุคคลกลุ่มนี้มีลักษณะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและรู้จักทรัพยากรสารสนเทศในสาขาวิชานั้นๆ เป็นอย่างดี ปัจจุบันหอสมุดยังคงได้รับความร่วมมือในการเลือกและเสนอรายชื่อหนังสือโดยมีสถิติการเสนอแนะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และหนังสือที่ได้รับการคัดเลือกหรือการเสนอชื่อมักเป็นหนังสือภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะศึกษาการใช้หนังสือที่หอสมุดฯ จัดซื้อจากการเลือกหรือเสนอแนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยศึกษาจากสถิติการยืมเพื่อวิเคราะห์ความต้องการในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งนี้เพื่อให้หอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดีมีทรัพยากรสารสนเทศที่สนองความต้องการของผู้ใช้ และเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่มีผู้ใช้อย่างแท้จริง อันจะเป็นการประหยัดทั้งเนื้อที่จัดเก็บ และงบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อและบำรุงรักษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาปริมาณของหนังสือที่ได้จัดหาตามการเสนอแนะจากอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างพ.ศ.2531-2535 โดยจำแนกตามคณะที่สังกัดของอาจารย์ผู้เสนอแนะ ประเภท และหมวดหมู่ของหนังสือตามระบบทศนิยมของดิวอี้

2. ศึกษาสถิติการยืม ตั้งแต่พ.ศ.2531-2537 ซึ่งเป็นสถิติการยืมเฉพาะหนังสือที่ได้จัดหาตามการเสนอแนะจากอาจารย์ ปริมาณการใช้หนังสือที่ได้จัดหาตามการเสนอแนะจากอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างพ.ศ.2531-2535

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือที่ได้จัดหาตามการเสนอแนะจากอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างพ.ศ.2531-2535 กับสถิติการยืมหนังสือดังกล่าว ตั้งแต่พ.ศ.2531-2537

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะหนังสือที่หอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดีจัดหาโดยได้รับการเสนอแนะจากอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างพ.ศ.2531-2535 และสถิติการยืมหนังสือดังกล่าวในระหว่างปีพ.ศ.2531-2537 เนื่องจากเห็นว่าหนังสือที่ได้จัดหามาในช่วงดังกล่าวมีหลักฐานการยืมออก คือ บัตรยืมหนังสือที่มีการระบุชื่อผู้ยืมอย่างชัดเจน สามารถจำแนกกลุ่มผู้ยืมได้ว่าเป็นผู้เสนอแนะหรือผู้ใช้ทั่วไป ในการศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาทั้งด้านปริมาณการจัดหาและสถิติการยืมหนังสือ สำหรับการศึกษาด้านปริมาณการจัดหาหนังสือ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป็นหนังสือทั่วไป และหนังสืออ้างอิง ส่วนการศึกษาสถิติการยืมได้ศึกษาเฉพาะสถิติการยืมหนังสือออกไปใช้ภายนอกหอสมุดฯ เท่านั้น

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดหา หมายถึง การจัดหาหนังสือด้วยการจัดซื้อ โดยการเสนอแนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในช่วงพ.ศ.2531-2535

สถิติการยืม หมายถึง ความถี่ของการยืมหนังสือที่จัดหาโดยการเสนอแนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในช่วงพ.ศ.2531-

2535 และเป็นสถิติการยืมหนังสือดังกล่าวออกไปใช้ภายนอกหอสมุดฯ ในช่วงพ.ศ.2531-2537 เท่านั้น อนึ่งสถิติการยืมในการศึกษาครั้งนี้ ไม่รวมสถิติการยืมระหว่างห้องสมุด

ผู้ยืมหนังสือหรือผู้ใช้ หมายถึง บุคคล 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นอาจารย์ผู้เสนอแนะให้ซื้อหนังสือชื่อเรื่องนั้นๆ กลุ่มที่สอง หมายถึง ผู้ใช้บริการทั่วไปที่เป็นสมาชิกของหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

หนังสือทั่วไป หมายถึง หนังสือที่ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถยืมออกไปใช้ภายนอกห้องสมุด โดยมีหลักฐานการยืมที่บันทึกไว้ในบัตรยืมของหนังสือแต่ละเล่ม

หนังสืออ้างอิง หมายถึง หนังสือที่หอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี กำหนดให้ใช้ค้นคว้าภายในห้องสมุด โดยมีสัญลักษณ์ อ เหนือเลขเรียกหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทย และมีสัญลักษณ์ Ref เหนือเลขเรียกหนังสือสำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัยและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยสำรวจโดยใช้แบบบันทึกรายละเอียดของหนังสือแต่ละชื่อเรื่อง และบัตรยืมเป็นเครื่องมือในการสำรวจ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. รายการหนังสือที่หอสมุดฯ จัดหาโดยได้รับการเสนอแนะจากอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างพ.ศ.2531-2535

2. บัตรยืมของหนังสือที่ห้องสมุดจัดหาโดยได้รับการเสนอแนะจากอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างพ.ศ.2531-2535

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยนี้มี 2 ลักษณะคือ

¹ หอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี นำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงาน ตั้งแต่ปีพ.ศ.2538 ผู้วิจัยพบว่าระบบดังกล่าวไม่สามารถประมวลและนำเสนอข้อมูลย้อนหลังได้ว่าผู้ใช้คนใดยืมหนังสือรายการใดออกไปใช้ภายนอกหอสมุดฯ แต่สามารถเสนอข้อมูลความถี่การยืมออกของหนังสือแต่ละรายการเท่านั้น

1. แบบบันทึกข้อความ เป็นสำเนาบันทึกข้อความ
ที่ทางงานพัฒนาทรัพยากรแจ้งให้อาจารย์ผู้เสนอแนะให้
ซื้อหนังสือชื่อเรื่องนั้นๆ ให้ทราบถึงผลการพิจารณา
เกี่ยวกับรายการหนังสือที่เสนอแนะดังกล่าว บันทึก
ข้อความที่ใช้เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลจะใช้เฉพาะ

บันทึกข้อความที่แจ้งให้อาจารย์ผู้เสนอแนะรายชื่อหนังสือ
เพื่อสั่งซื้อทราบว่าห้องสมุดได้รับหนังสือชื่อเรื่องนั้นๆ
และพร้อมให้บริการแล้วเท่านั้น หนังสือแต่ละรายการ
จะมีรายละเอียดในส่วนชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่องและเลขเรียก
หนังสือ ดังตัวอย่าง

บันทึกข้อความ			
ส่วนราชการ ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี โทร. 1418			
ที่ มอ 186/..... วันที่			
เรื่อง หนังสือและสิ่งพิมพ์ที่ได้รับการเสนอแนะ			
เรียน			
ตามที่ท่านได้เสนอแนะให้ทางหอสมุดฯ จัดซื้อหนังสือตามรายการข้างล่างนี้			
ทางหอสมุด	...	ดำเนินการสั่งซื้อแล้ว	
	...	ได้รับหนังสือแล้วและพร้อมให้บริการ	
	...	หอสมุดมีหนังสือเล่มนี้แล้ว	
	...	หนังสือเล่มนี้หมดสต็อกชั่วคราว	
	...	หนังสือเล่มนี้จะไม่ตีพิมพ์อีกแล้ว	
ลำดับที่	ชื่อผู้แต่ง	ชื่อเรื่อง	Call No.
.....
.....
.....
จึงเรียนมาเพื่อทราบ			
(นางวาสนา ธนะสุข)			
บรรณารักษ์งานพัฒนาทรัพยากร			

2. บัตรบันทึกรายละเอียดของหนังสือแต่ละเล่ม
เป็นบัตรที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกข้อมูลการใช้หนังสือ
แต่ละเล่มที่อาจารย์เป็นผู้เสนอแนะให้จัดซื้อ โดยข้อมูล
ส่วนหนึ่งคัดลอกมาจากบันทึกข้อความที่กล่าวถึงแล้วใน

ข้อ 1. เช่น รายการเลขเรียกหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง
และปีที่จัดหา และมีรายการอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น จำนวน
ครั้งที่ผู้ยืมหนังสือเล่มนั้นๆ ออกจากห้องสมุด ลักษณะ
ของบัตรบันทึกรายละเอียดของหนังสือแต่ละเล่มมีดังนี้

เลขเรียกหนังสือ
 ชื่อผู้แต่ง
 ชื่อหนังสือ
 ประเภทหนังสือ หนังสือทั่วไป หนังสืออ้างอิง
 อาจารย์ผู้เสนอแนะ
 คณะที่สังกัด ปีที่จัดทำ
 ปริมาณการใช้
 1. ผู้เสนอแนะยืม ครั้ง
 2. ผู้ใช้ทั่วไปยืม ครั้ง
 3. ไม่มีข้อมูลการยืมหนังสือชื่อเรื่องนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหา

1.1 จำแนกตามคณะที่อาจารย์ผู้เสนอแนะให้จัดหาสังกัด งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดได้จัดหาหนังสือตามการเสนอแนะของอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างปีพ.ศ.2531-2535 รวมทั้งหมด 1,737 ชื่อเรื่อง ซึ่งจำแนกข้อมูลการจัดหาตามคณะได้ดังนี้

- 1) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 770 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 44.33
- 2) คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 529 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30.45

3) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 438 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.22

1.2 จำแนกตามประเภทของหนังสือ หนังสือที่งานพัฒนาทรัพยากรจัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีพ.ศ.2531-2535 รวม 1,737 ชื่อเรื่อง สามารถจำแนกข้อมูลตามประเภทของหนังสือได้ดังนี้

- 1) หนังสือทั่วไป 1,603 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 92.29
- 2) หนังสืออ้างอิง 134 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.71
- 1.3 จำแนกตามหมวดหมู่หนังสือ งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดได้จัดหาหนังสือตามการเสนอแนะของ

ตารางที่ 1 จำนวนหนังสือที่จัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์ ระหว่างปีพ.ศ.2531-2535 จำแนกตามคณะที่อาจารย์ผู้เสนอแนะให้จัดหาสังกัด

คณะ	ปีที่จัดทำ		2531		2532		2533		2534		2535		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	159	49.84	169	52.32	114	38.26	135	32.07	193	51.33	770	44.33		
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	23	7.21	54	16.72	95	31.88	167	39.67	99	26.33	438	25.22		
ศึกษาศาสตร์	137	42.95	100	30.96	89	29.86	119	28.27	84	22.34	529	30.45		
รวม	319	100	323	100	298	100	421	100	376	100	1737	100		

ตารางที่ 2 จำนวนหนังสือที่จัดหา ระหว่างปีพ.ศ.2531-2535 จำแนกตามคณะที่สังกัดของอาจารย์ผู้เสนอแนะให้จัดหาและประเภทของหนังสือ

ปีที่จัดหา	คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		ศึกษาศาสตร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2531 หนังสือทั่วไป	151	94.97	20	86.96	136	99.27	307	96.24
หนังสืออ้างอิง	8	5.03	3	13.04	1	0.73	12	3.76
รวม	159	100	23	100	137	100	319	100
2532 หนังสือทั่วไป	133	78.70	50	92.59	99	99.00	282	87.31
หนังสืออ้างอิง	36	21.30	4	7.41	1	1.00	41	12.69
รวม	169	100	54	100	100	100	323	100
2533 หนังสือทั่วไป	73	64.04	93	97.89	87	97.75	253	84.90
หนังสืออ้างอิง	41	35.96	2	2.11	2	2.25	45	15.10
รวม	114	100	95	100	89	100	298	100
2534 หนังสือทั่วไป	123	91.11	163	97.60	118	99.16	404	95.96
หนังสืออ้างอิง	12	8.89	4	2.40	1	0.84	17	4.04
รวม	135	100	167	100	119	100	421	100
2535 หนังสือทั่วไป	175	90.67	98	98.99	84	100	357	94.97
หนังสืออ้างอิง	18	9.33	1	1.01	-	100	19	5.03
รวม	193	100	99	100	84	100	376	100
รวม หนังสือทั่วไป	655	85.06	424	96.80	524	99.05	1603	92.29
หนังสืออ้างอิง	115	14.94	14	3.20	5	0.95	134	7.71
รวม	770	100	438	100	529	100	1737	100

อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีพ.ศ.2531-2535 โดยแบ่งตามหมวดหมู่ของหนังสือที่จัดหาจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดได้ดังนี้

- 1) หมวด 300 สังคมศาสตร์ จำนวน 544 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 31.32
- 2) หมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และคณิตศาสตร์ จำนวน 285 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.41
- 3) หมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ จำนวน 285 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.41
- 4) หมวด 000 เบ็ดเตล็ด จำนวน 188 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.82
- 5) หมวด 400 ภาษาศาสตร์ จำนวน 98 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.64

6) หมวด 100 ปรัชญา จำนวน 86 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4.95

7) หมวด 900 ประวัติศาสตร์ จำนวน 84 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4.84

8) หมวด 800 วารณคดี จำนวน 70 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4.03

9) หมวด 700 ศิลปะและการบันเทิง จำนวน 65 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.74

10) หมวด 200 ศาสนา จำนวน 32 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.84

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หนังสือ

2.1 ความถี่ของการใช้หนังสือ ความถี่ของการใช้หนังสือที่จัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์ระหว่างปีพ.ศ.2531-2535 รวม 5 ปี เป็นความถี่ของ

ตารางที่ 3 จำนวนหนังสือที่จัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์ ระหว่างปีพ.ศ.2531-2535
จำแนกตามหมวดหมู่หนังสือ และประเภทหนังสือ

หมวดหมู่หนังสือ	ปริมาณการจัดหา พ.ศ.2531-2535				รวม	
	หนังสือทั่วไป		หนังสืออ้างอิง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000 เบ็ดเตล็ด	140	8.73	48	35.82	188	10.82
100 ปรัชญา	85	5.30	1	0.74	86	4.95
200 ศาสนา	32	2.00	-	-	32	1.84
300 สังคมศาสตร์	529	33.00	15	11.19	544	31.32
400 ภาษาศาสตร์	55	3.43	43	32.09	98	5.64
500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และคณิตศาสตร์	276	17.22	9	6.72	285	16.41
600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์	276	17.22	9	6.72	285	16.41
700 ศิลปะและการบันเทิง	63	3.93	2	1.49	65	3.74
800 วรรณคดี	69	4.30	1	0.75	70	4.03
900 ประวัติศาสตร์	78	4.87	6	4.48	84	4.84
รวม	1603	100	134	100	1737	100

การใช้ตั้งแต่พ.ศ.2531-2537 รวม 7 ปี มีจำนวนความถี่รวม 15,313 ครั้ง เป็นการใช้นี้หนังสือทั่วไปจำนวน 1,603 ชื่อเรื่อง ซึ่งแบ่งตามหมวดหมู่หนังสือที่มีลำดับความถี่ในการใช้มากที่สุดถึงน้อยที่สุดดังนี้

1) หมวด 300 สังคมศาสตร์ จำนวน 5,673 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.04

2) หมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ จำนวน 4,393 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.69

3) หมวด 000 เบ็ดเตล็ด จำนวน 1,855 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.11

4) หมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ จำนวน 1,325 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.65

5) หมวด 100 ปรัชญา จำนวน 482 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.15

6) หมวด 700 ศิลปะและการบันเทิง จำนวน 433 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.83

7) หมวด 900 ประวัติศาสตร์ จำนวน 396 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.59

8) หมวด 800 วรรณคดี จำนวน 285 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.86

9) หมวด 200 ศาสนา จำนวน 242 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.58

10) หมวด 400 ภาษาศาสตร์ จำนวน 229 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.50

2.2 ความถี่ของการใช้หนังสือต่อชื่อเรื่อง การใช้หนังสือระหว่างปีพ.ศ.2531-2537 สามารถคำนวณค่าเฉลี่ยความถี่การใช้ต่อชื่อเรื่องจำแนกตามหมวดหมู่หนังสือ โดยเสนอข้อมูลรายการหมวดหมู่หนังสือที่มีความถี่การใช้ต่อชื่อเรื่องมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดตามลำดับดังนี้

1) หมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยการใช้จำนวน 16 ครั้งต่อชื่อเรื่อง (ร้อยละ 20.25) จากจำนวนจัดหา 276 ชื่อเรื่อง

ตารางที่ 4 ความถี่ของการใช้หนังสือที่จัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์
ระหว่างปีพ.ศ.2531-2537 จำแนกตามหมวดหมู่หนังสือ

หมวดหมู่หนังสือ	ความถี่ของการใช้ ระหว่างปีพ.ศ.2531-2537		ค่าเฉลี่ยความถี่ของ การใช้ต่อ 1 ปี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000 เบ็ดเตล็ด	1,855	12.11	265	12.12
100 ปรัชญา	482	3.15	69	3.16
200 ศาสนา	242	1.58	34	1.56
300 สังคมศาสตร์	5,673	37.04	810	37.05
400 ภาษาศาสตร์	229	1.50	33	1.51
500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และคณิตศาสตร์	4,393	28.69	627	28.68
600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์	1325	8.65	189	8.65
700 ศิลปะและการบันเทิง	433	2.83	62	2.84
800 วรรณคดี	285	1.86	41	1.87
900 ประวัติศาสตร์	396	2.59	56	2.56
รวม	15,313	100	2,188	100

(ร้อยละ 17.22)

2) หมวด 000 เบ็ดเตล็ด มีค่าเฉลี่ย
การใช้จำนวน 13 ครั้งต่อชื่อเรื่อง (ร้อยละ 16.46) จาก
จำนวนจัดหา 140 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 8.73)

3) หมวด 300 สังคมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย
การใช้จำนวน 11 ครั้งต่อชื่อเรื่อง (ร้อยละ 13.92) จาก
จำนวนจัดหา 529 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 33.00)

4) หมวด 200 ศาสนา มีค่าเฉลี่ยการ
ใช้จำนวน 8 ครั้งต่อชื่อเรื่อง (ร้อยละ 10.13) จาก
จำนวนจัดหา 32 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 2.00)

5) หมวด 700 ศิลปะและการบันเทิง
มีค่าเฉลี่ยการใช้จำนวน 7 ครั้งต่อชื่อเรื่อง (ร้อยละ 8.86)
จากจำนวนจัดหา 63 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 3.93)

6) หมวด 100 ปรัชญา มีค่าเฉลี่ยการ
ใช้จำนวน 6 ครั้งต่อชื่อเรื่อง (ร้อยละ 7.60) จากจำนวน
จัดหา 85 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 5.30)

7) หมวด 900 ประวัติศาสตร์ มีค่า
เฉลี่ยการใช้จำนวน 5 ครั้งต่อชื่อเรื่อง (ร้อยละ 6.33)
จากจำนวนจัดหา 78 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 4.87)

8) หมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์
มีค่าเฉลี่ยการใช้จำนวน 5 ครั้งต่อชื่อเรื่อง (ร้อยละ 6.33)
จากจำนวนจัดหา 276 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 17.22)

9) หมวด 400 ภาษาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย
การใช้จำนวน 4 ครั้งต่อชื่อเรื่อง (ร้อยละ 5.06) จาก
จำนวนจัดหา 55 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 3.43)

10) หมวด 800 วรรณคดี มีค่าเฉลี่ย
การใช้จำนวน 4 ครั้งต่อชื่อเรื่อง (ร้อยละ 5.06) จาก
จำนวนจัดหา 69 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 4.30)

3. การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหาและ การใช้หนังสือ

การเปรียบเทียบการจัดหาหนังสือตามการ
เสนอแนะของอาจารย์ ตั้งแต่ปีพ.ศ.2531-2535 กับ
ความถี่ของการใช้หนังสือ ระหว่างปีพ.ศ.2531-2537
โดยจำแนกตามหมวดหมู่หนังสือและประเภทผู้ใช้หนังสือ
สรุปได้ดังนี้

3.1 หนังสือที่จัดหาในปีพ.ศ.2531-2535 มี
จำนวนทั้งหมด 1,603 ชื่อเรื่อง มีความถี่ในการใช้ 15,315
ครั้ง เป็นการใช้โดยผู้ใช้ทั่วไป จำนวน 14,664 ครั้ง

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบปริมาณการจัดหาและความถี่ในการใช้หนังสือที่จัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์ระหว่างปีพ.ศ.2531-2535 และค่าเฉลี่ยของการใช้ต่อชื่อเรื่องจำแนกตามหมวดหมู่หนังสือ

หมวดหมู่หนังสือ	ปริมาณการจัดหา 5 ปี		ความถี่ในการใช้ 7 ปี		ค่าเฉลี่ยของความถี่ในการใช้ต่อชื่อเรื่อง	
	พ.ศ.2531-2535		พ.ศ.2531-2537			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000 เบ็ดเตล็ด	140	8.73	1,855	12.11	13	16.46
100 ปรัชญา	85	5.30	482	3.15	6	7.60
200 ศาสนา	32	2.00	242	1.58	8	10.13
300 สังคมศาสตร์	529	33.00	5,673	37.05	11	13.92
400 ภาษาศาสตร์	55	3.43	229	1.50	4	5.06
500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์	276	17.22	4,393	28.68	16	20.25
600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์	276	17.22	1,325	8.65	5	6.33
700 ศิลปะและการบันเทิง	63	3.93	433	2.83	7	8.86
800 ภาษาศาสตร์	69	4.30	285	1.86	4	5.06
900 ประวัติศาสตร์	78	4.87	396	2.59	5	6.33
รวม	1,603	100	15,313	100	79	100

มากกว่าการใช้โดยผู้เสนอแนะให้จัดหาซึ่งมีความถี่ในการใช้ 649 ครั้ง เมื่อพิจารณาความถี่ในการใช้หนังสือจำแนกตามหมวดหมู่ ปรากฏว่าปริมาณการใช้หนังสือโดยผู้ใช้ทั่วไปมีความถี่สูงกว่าความถี่ในการใช้ของผู้ใช้ที่เป็นผู้เสนอแนะให้จัดหา

3.2 หมวดหมู่หนังสือที่มีปริมาณการจัดหามากที่สุดเป็นหนังสือหมวด 300 สังคมศาสตร์ มีจำนวน 529 ชื่อเรื่อง เป็นหนังสือหมวดที่มีความถี่ในการใช้มากที่สุดเช่นเดียวกัน กล่าวคือมีความถี่ในการใช้ 5,673 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.05

3.3 หนังสือที่มีปริมาณการจัดหามากเป็นอันดับสองคือ หนังสือหมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ และหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีปริมาณการจัดหาเท่ากันคือ 276 ชื่อเรื่อง แต่หนังสือหมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ เป็นหนังสือที่มีความถี่ในการใช้มากเป็นอันดับ 2 มีจำนวน

4,393 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.68

3.4 หนังสือหมวดที่มีการจัดหาน้อยที่สุดคือ หนังสือในหมวด 200 ศาสนา จัดหาเพียง 32 ชื่อเรื่อง แต่มีความถี่ในการใช้ 242 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.58 (คิดค่าเฉลี่ยความถี่ของการใช้ต่อ 1 ปี 34 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.56) ซึ่งมากกว่าหนังสือหมวด 400 ภาษาศาสตร์ มีการจัดหาเข้ามา 55 ชื่อเรื่อง มีจำนวนความถี่ในการใช้เพียง 229 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.50 ซึ่งน้อยที่สุด

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหากับการใช้หนังสือ

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาหนังสือตามการเสนอแนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และการใช้หนังสือดังกล่าว พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาและการใช้หนังสืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างหนังสือที่จัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตั้งแต่ปีพ.ศ.2531-2535 และการใช้
หนังสือ ระหว่างปีพ.ศ.2531-2537

หมวดหมู่หนังสือ	ปริมาณการจัดหาปี (2531-2535)		ความถี่การใช้ (2531-2537)		ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ r
	จำนวน (ชื่อเรื่อง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	
000 เบ็ดเตล็ด	140	8.73	1,855	12.11	
100 ปรัชญา	85	5.30	482	3.15	
200 ศาสนา	32	2.00	242	1.58	
300 สังคมศาสตร์	529	33.00	5,673	37.05	
400 ภาษาศาสตร์	55	3.43	229	1.50	
500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและ คณิตศาสตร์	276	17.22	4,393	28.68	0.96
600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์	276	17.22	1,325	8.65	
700 ศิลปะและการบันเทิง	63	3.93	433	2.83	
800 วรรณคดี	69	4.30	285	1.86	
900 ประวัติศาสตร์	78	4.87	396	2.59	
รวม	1,603	100.00	15,313	100.00	

อภิปรายผล

1. ปริมาณหนังสือที่จัดหาตามการเสนอแนะ
ของอาจารย์ ระหว่างปีพ.ศ.2531-2535

จากผลการสำรวจ พบว่า ในช่วงปีพ.ศ.
2531-2535 รวม 5 ปี งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด
ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้จัด
หาหนังสือตามการเสนอแนะของอาจารย์คณะต่างๆ ใน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้แก่
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี และคณะศึกษาศาสตร์ รวม 1,737
ชื่อเรื่อง โดยอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ได้เสนอแนะให้จัดหามากที่สุดคือ 770 ชื่อเรื่อง รองลงมา
คืออาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ได้เสนอแนะให้จัดหาจำนวน
529 ชื่อเรื่อง ส่วนคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
เสนอแนะให้จัดหา 438 ชื่อเรื่อง

ปริมาณหนังสือที่จัดหาเมื่อจำแนกตาม
หมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมดิวอี้ ปรากฏว่างานพัฒนา

ทรัพยากรห้องสมุดได้จัดหาหนังสือหมวดหมวด 300
สังคมศาสตร์มากที่สุด คือ 544 ชื่อเรื่อง ซึ่งสอดคล้อง
กับงานวิจัยของ ชนิตา จริยาพรพงศ์ (2532, 117) และ
นันทนา กรดเต็ม (2534, 103) ทั้งนี้เนื่องจากการ
กำหนดหมวดหมู่ 300 สังคมศาสตร์ ตามระบบทศนิยม
ของดิวอี้ มีขอบเขตครอบคลุมหลายสาขาวิชา เช่น สถิติ
รัฐศาสตร์ กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ การศึกษา เป็นต้น
ปริมาณการจัดหาหนังสือในหมวดนี้จึงมีปริมาณมากเป็น
อันดับหนึ่ง ส่วนหนังสือที่จัดหามากเป็นอันดับรองลงมา
คือ หนังสือหมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและ
คณิตศาสตร์ และหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ มี
จำนวน 285 ชื่อเรื่อง หากจะจัดให้หนังสือทั้งสองกลุ่มนี้
เป็นกลุ่มเดียวกันคือ เป็นหนังสือหมวดวิทยาศาสตร์ก็จะ
มีจำนวนรวมกันถึง 570 ชื่อเรื่อง ซึ่งมีปริมาณสูงกว่า
หมวดสังคมศาสตร์ถึง 26 ชื่อเรื่อง

สาเหตุที่ห้องสมุดจัดหาหนังสือตามการเสนอ
แนะของอาจารย์ในสาขาสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
มากกว่าหมวดอื่นๆ อย่างชัดเจน อาจเป็นเพราะว่าวิชา

เหล่านี้เป็นวิชาที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จัดการเรียนการสอนและมีเนื้อหาที่ครอบคลุมสาขาย่อยหลายสาขา อาจารย์ในภาควิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาย่อยสาขาใดสาขาหนึ่ง ก็ได้เสนอแนะให้จัดหาทั้งเพื่อใช้ในการเตรียมการสอน หรือเพื่อเสนอแนะให้นักศึกษาอ่าน ส่วนสาขาวิชาที่มีเนื้อหาเฉพาะ เช่น หนังสือหมวด 200 ศาสนา มีการจัดหาน้อยที่สุด กล่าวคือได้จัดหาเพียง 32 ชื่อเรื่องเท่านั้น

ที่น่าสังเกตอีกประการคือ หนังสือในหมวด 000 เบ็ดเตล็ด งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดได้จัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์มากเป็นอันดับ 4 โดยจัดหาจำนวน 188 ชื่อเรื่อง ซึ่งในหมวดนี้มีสาขาวิชาย่อยเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่จัดสอนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เช่น การวิจัย วิทยาการคอมพิวเตอร์ และบรรณารักษศาสตร์ ส่วนหนังสือในหมวดอื่นๆ มีปริมาณการจัดหาที่ใกล้เคียงกัน เช่น หนังสือหมวด 400 ภาษาศาสตร์ จำนวน 98 ชื่อเรื่อง หมวด 100 ปรัชญา จำนวน 86 ชื่อเรื่อง หมวด 900 ประวัติศาสตร์ จำนวน 84 ชื่อเรื่อง และหมวด 800 วรรณคดี จำนวน 70 ชื่อเรื่อง หนังสือในหมวดต่างๆ เหล่านี้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จึงปรากฏว่าเมื่อจำแนกปริมาณการจัดหาตามคณะที่อาจารย์ผู้เสนอแนะให้จัดหาสังกัด พบว่างานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ได้จัดหาหนังสือตามการเสนอแนะของอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มากที่สุด ทั้งนี้ได้รวมถึงหนังสืออีกจำนวนหนึ่งในหมวด 300 สังคมศาสตร์ด้วย

จากปริมาณหนังสือที่จัดหาทั้งหมดปรากฏว่าเป็นหนังสือสารคดีหรือวิชาการทั้งสิ้น ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดหาเป็นการจัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าวัตถุประสงค์ในการจัดหาเพื่อประโยชน์ในแง่ของการศึกษาและการวิจัยเป็นหลัก ส่วนการจัดกลุ่มให้หนังสือดังกล่าวเป็นหนังสืออ้างอิงหรือหนังสือทั่วไปนั้นขึ้นอยู่กับพิจารณาของบรรณารักษ์งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำบัตรรายการเป็นสำคัญ จากจำนวนหนังสือที่จัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์ 1,737 ชื่อเรื่อง ได้จัดบริการเป็นหนังสืออ้างอิง 134 ชื่อเรื่อง และหนังสือทั่วไป 1,603 ชื่อเรื่อง การวิเคราะห์เกี่ยวกับความถี่การใช้หนังสือจึงวิเคราะห์ได้จากหนังสือ

ทั่วไปเท่านั้นเนื่องจากมีหลักฐานการยืม ส่วนหนังสืออ้างอิงไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ด้วยวิธีเก็บข้อมูลจากหลักฐานการยืม เพราะเป็นการใช้ภายในห้องสมุดเท่านั้น

2. ความถี่การใช้หนังสือที่จัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์ ระหว่างปีพ.ศ.2531-2535 ซึ่งเป็นการใช้ตั้งแต่ปีพ.ศ.2531-2537

ความถี่การใช้หนังสือในระยะเวลา 7 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ.2531-2537 ซึ่งเป็นหนังสือที่จัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์ ระหว่างปีพ.ศ.2531-2535 พบว่ามีการใช้งาน 15,313 ครั้ง จากจำนวนหนังสือทั่วไป 1,603 ชื่อเรื่อง จากการวิจัยพบว่า หนังสือที่มีการใช้มากที่สุดเป็นหนังสือหมวด 300 สังคมศาสตร์ รองลงมา เป็นหนังสือหมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นหนังสือที่สามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มวิชาย่อย หรือหลักสูตรที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้หลายสาขาวิชา เช่น รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม การศึกษา ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา คณิตศาสตร์ เป็นต้น ทำให้หนังสือกลุ่มนี้นอกจากจะมีปริมาณการจัดหาจำนวนมากแล้ว ยังมีความถี่ในการใช้มากอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญศิริ สุวรรณเพชร (2523 อ้างถึงใน นันทนา กรดเต็ม, 2534, 105) และ Daniel (1984 อ้างถึงใน นันทนา กรดเต็ม, 2534, 105) ที่พบว่า หลักสูตรรายวิชา หรือรูปแบบการสอนของสถาบันนั้นๆ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สนับสนุนการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของผู้ใช้ และจากผลการวิจัยที่พบว่ามีการใช้ในหมวด 300 สังคมศาสตร์นั้น ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนวล ลำซ่า (2514) กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2522) ชนิดา จริยาพรพงศ์ (2532) และ นันทนา กรดเต็ม (2534) เมื่อพิจารณาความถี่การใช้ต่อชื่อเรื่อง ปรากฏว่าหนังสือหมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่อชื่อเรื่องมากที่สุด กล่าวคือ มีการใช้จำนวน 16 ครั้งต่อชื่อเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทนา กรดเต็ม (2534) ที่พบว่า หนังสือหมวดวิทยาศาสตร์เป็นหนังสือหมวดที่ผู้ใช้ของห้องสมุดสถาบันสอนภาษา เอ.ยู.เอ ใช้มาก โดยมีปริมาณการใช้ต่อเล่มมากที่สุด โดยให้เหตุผลว่าเป็นเพราะหนังสือในหมวดนี้มีการจัดหาน้อย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ก็มีผลการวิจัยที่คล้ายคลึงกัน เมื่อเทียบปริมาณการจัดหาระหว่างหมวด

300 สังคมศาสตร์ กับหมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ ซึ่งพบว่าหนังสือหมวด 300 สังคม-ศาสตร์ มีปริมาณการจัดหามากกว่าหนังสือหมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ ถึง 259 ชื่อเรื่อง แต่หนังสือหมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิต-ศาสตร์ กลับมีค่าเฉลี่ยความถี่การใช้ต่อชื่อเรื่องสูงสูด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัย นงนวล ลำข้า (2514) และ กุลวรา พุงศ์ไพโรจน์ (2528) ที่พบว่า มีการใช้หนังสือในหมวดวิทยาศาสตร์มากในห้องสมุด วิทยาลัยการศึกษาประสานมิตรและสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามลำดับเช่นเดียวกัน

ส่วนหนังสือหมวด 300 สังคมศาสตร์ซึ่งมีความถี่ในการใช้มากที่สุด กลับมีค่าเฉลี่ยการใช้ต่อชื่อเรื่องมากเป็นอันดับสาม อย่างไรก็ตามจะพบว่าหนังสือหมวด 300 สังคมศาสตร์ หมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ และหมวด 000 เบ็ดเตล็ด ที่มีปริมาณการจัดหา ความถี่ในการใช้และค่าเฉลี่ยความถี่ในการใช้ต่อชื่อเรื่องค่อนข้างสอดคล้องกันคืออยู่ในอันดับ 1 หรือ 3 ส่วนหนังสือในหมวดที่มีความแตกต่างค่อนข้างมากคือ หนังสือหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ที่มีปริมาณการจัดหาเป็นอันดับ 3 มีความถี่ในการใช้มากเป็นอันดับ 4 แต่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่อชื่อเรื่องเป็นอันดับ 8 กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ยความถี่การใช้เพียง 5 ครั้งต่อชื่อเรื่อง ในขณะที่หนังสือหมวด 200 ศาสนา ที่มีปริมาณการจัดหาและความถี่ในการใช้น้อย แต่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่อชื่อเรื่องมากเป็นอันดับ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหนังสือหมวด 200 ศาสนา มีการจัดหาตามการเสนอแนะน้อย แต่มีปริมาณการใช้มากจึงมีค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้ต่อชื่อเรื่องมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์ ระหว่างปีพ.ศ.2531-2535 และ การใช้หนังสือ ระหว่างปีพ.ศ.2531-2537

งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด สำนักวิทย-บริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้จัดหาหนังสือตามการเสนอแนะของอาจารย์ระหว่างปี พ.ศ.2531-2535 โดยจัดหาหนังสือในหมวดหมู่ต่างๆ มากน้อยตามลำดับคือ หมวด 300 สังคมศาสตร์ มากที่สุด รองลงมาเป็นหมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและ

และคณิตศาสตร์ หมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ และหมวด 000 เบ็ดเตล็ด ตามลำดับ หนังสือหมวดที่จัดหาน้อยที่สุดคือ หมวด 200 ศาสนาและหนังสือหมวดที่มีความถี่การใช้มากที่สุดคือหมวด 300 สังคม-ศาสตร์ รองลงมาเป็นหมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ หมวด 000 เบ็ดเตล็ด และหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ตามลำดับ ส่วนหนังสือหมวดที่มีการใช้น้อยที่สุดคือ หมวด 400 ภาษาศาสตร์ รองลงมา หมวด 200 ศาสนา

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาและการใช้ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าการจัดหาและการใช้หนังสือที่จัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงกล่าวได้ว่าการจัดหาหนังสือมีความสัมพันธ์กันจริง

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้หนังสือจากหลักฐานการยืม-คืน (circulation studies) การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถวิเคราะห์ได้เฉพาะการใช้โดยการยืมออกไม่รวมการใช้ภายใน ซึ่งทำให้การใช้ที่แท้จริงขาดหายไป

2. การจัดหาตามการเสนอแนะของผู้ใช้บริการเป็นวิธีการจัดหาที่เหมาะสมวิธีการหนึ่ง โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษา อาจารย์เป็นผู้ที่มีบทบาทมากในการเลือกหรือเสนอแนะรายชื่อหนังสือที่ห้องสมุดควรจัดหา เพราะมีลักษณะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาซึ่งเป็นหนังสือที่เอื้อต่อการศึกษาวิจัยตามสาขาที่สถาบันเปิดสอน จึงสมควรกระตุ้นให้อาจารย์ได้ช่วยเสนอรายชื่อหนังสือเพื่อการจัดหามากๆ ห้องสมุดจะได้มีหนังสือที่ตรงกับความต้องการหรือเหมาะสมกับผู้ใช้ ซึ่งจะเป็นการใช้งบประมาณการจัดหาที่คุ้มค่า

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการใช้ภายใน (in-house use studies) สำหรับหนังสือที่จัดหาตามการเสนอแนะของอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ควบคู่กับการศึกษาการใช้หนังสือจากหลักฐานการยืม-คืน ซึ่งจะได้ศึกษาการใช้หนังสือทั่วไปรวมทั้งหนังสืออ้างอิงด้วย ซึ่งจะสามารทำให้ข้อมูลการใช้หนังสือที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาการใช้วัสดุห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะวารสาร เนื่องจากเป็นวัสดุห้องสมุดที่ได้รับงบประมาณเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี หากมีการศึกษาการใช้จะช่วยให้ห้องสมุดใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาออกรับวารสารให้เหมาะสมกับสภาพการใช้ที่แท้จริงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์. (2528). ศึกษาการจัดหาการใช้หนังสือ ณ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชนิดา จริยาพรพงศ์. (2532). การจัดหาและการใช้หนังสือของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2525-2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงนวล ลำซ่า. (2514). การจัดซื้อหนังสือและการใช้หนังสือของห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ในระยะ 3 ปี (พ.ศ.2510-2512). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

นันทนา กรดเต็ม. (2534). การจัดหาและการใช้หนังสือของห้องสมุดสถาบันสอนภาษา เอ.ยู.เอ. พ.ศ.2528-2530. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญลิริ สุวรรณเพชร. (2523). การศึกษาเปรียบเทียบแผนการจัดหาวัสดุห้องสมุดของบรรณารักษ์กับความต้องการใช้วัสดุของนักศึกษาและอาจารย์วิทยาลัยเอกชน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ประยงค์รี พัฒนกิจจรรย์. (2533). กระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ. ใน การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (หน้า 78-199). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อุทัย ทุดิยะโพธิ์. (2533). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศ. ใน การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (หน้า 2-75). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

Daniel, Jame O. (1984). The relationship between method of instruction and frequency of library use by students and faculty in three university in Nigeria. *Dissertation Abstracts International*, 44, 2917-A.